

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Γνωμοδότηση του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρωτοβουλία του Βασιλείου του Βελγίου, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Ουγγαρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Ρουμανίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας, και σχετικά με την πρωτοβουλία του Βασιλείου του Βελγίου, της Δημοκρατίας της Βουλγαρίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας και του Βασιλείου της Σουηδίας για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις

(2010/C 355/01)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 16,

Έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 8,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και ιδίως το άρθρο 41⁽²⁾,

Έχοντας υπόψη την απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2008/977/ΔΕΥ της 27ης Νοεμβρίου 2008 για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις⁽³⁾,

1. Τα τελευταία χρόνια γίνονται όλο και περισσότερες προσπάθειες για τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Το θέμα αυτό, που έχει προσλάβει πλέον ξεχωριστή σημασία στο πλαίσιο του Προγράμματος της Στοκχόλμης⁽⁴⁾, χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα ευαίσθητο από την άποψη των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των επιπτώσεων που ενδέχεται να έχει η σχετική επεξεργασία για τα υποκείμενα των δεδομένων αυτών.
2. Για τους λόγους αυτούς ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) έχει δώσει ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα⁽⁵⁾ και επιθυμεί, μέσω της παρούσας γνωμοδότησης, να τονίσει για μία ακόμη φορά την ανάγκη προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων ως ακρογωνιαίου λίθου του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (ΧΕΑΔ), όπως ορίζεται στο Πρόγραμμα της Στοκχόλμης.
3. Η παρούσα γνωμοδότηση αφορά δύο πρωτοβουλίες κρατών μελών για οδηγία, όπως προβλέπεται στο άρθρο 76 της ΣΛΕΕ, και συγκεκριμένα:

⁽⁴⁾ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης — Μια ανοικτή και ασφαλή Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες (2010/C 115/01), κεφάλαιο 3, «Διευκόλυνση της ζωής των πολιτών: Μια Ευρώπη του δικαίου και της δικαιοσύνης», ΕΕ C 115 της 4.5.2010, σ. 1. Βλ. επίσης γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με θέμα έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών, ΕΕ C 276 της 17.11.2009, σ. 8.

⁽⁵⁾ Ο ΕΕΠΔ έχει εκδώσει τα τελευταία χρόνια σημαντικό αριθμό γνωμοδοτήσεων και παρατηρήσεων σχετικά με πρωτοβουλίες στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, οι οποίες διατίθενται μέσω του δικτυακού τόπου του ΕΕΠΔ.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

⁽³⁾ ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σ. 60.

- α) την πρωτοβουλία 12 κρατών μελών για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις («πρωτοβουλία ΕΕΠ»), που υποβλήθηκε τον Ιανουάριο του 2010 ⁽⁶⁾, και
- β) την πρωτοβουλία 7 κρατών μελών για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις («πρωτοβουλία ΕΕΕ»), που υποβλήθηκε τον Απρίλιο του 2010 ⁽⁷⁾.
4. Η παροχή συμβουλών σχετικά με τις εν λόγω πρωτοβουλίες εμπίπτει στα καθήκοντα με τα οποία έχει επιφορτιστεί ο ΕΕΠΔ βάσει του άρθρου 41 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 για την παροχή συμβουλών στα όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης ως προς όλα τα θέματα που αφορούν την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, η παρούσα γνωμοδότηση σχολιάζει τις εν λόγω πρωτοβουλίες μόνο στον βαθμό που αυτές αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Καθώς δεν ζητήθηκε η γνώμη του ΕΕΠΔ, η παρούσα γνωμοδότηση εκδίδεται με δική του πρωτοβουλία ⁽⁸⁾.
5. Ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζει ότι βάσει του άρθρου 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, η Επιτροπή οφείλει να συμβουλευέται τον ΕΕΠΔ όταν εκδίδει νομοθετική πρόταση σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε περίπτωση πρωτοβουλίας κρατών μελών δεν υφίσταται τέτοια υποχρέωση υπό τη στενή έννοια του όρου. Ωστόσο, από την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισαβόνας, η συνήθης νομοθετική διαδικασία εφαρμόζεται και στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, με μία ειδική εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 76 της ΣΛΕΕ, ήτοι ότι το ένα τέταρτο των κρατών μελών έχει δυνατότητα πρωτοβουλίας για μέτρα της ΕΕ. Σύμφωνα με τη συνθήκη της Λισαβόνας οι εν λόγω πρωτοβουλίες ευθυγραμμίζονται όσο το δυνατόν περισσότερο με προτάσεις της Επιτροπής και πρέπει να τηρούνται διαδικαστικές εγγυήσεις, όπου είναι εφικτό. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι παρούσες πρωτοβουλίες συνοδεύονται από εκτίμηση επιπτώσεων.
6. Στο πλαίσιο αυτό ο ΕΕΠΔ εκφράζει αφενός τη λύπη του για το ότι δεν ζητήθηκε η γνώμη του κατά την έκδοση των πρωτοβουλιών και συστήνει αφετέρου στο Συμβούλιο να θεσπίσει διαδικασία κατά την οποία θα ζητείται η γνώμη του ΕΕΠΔ, σε περίπτωση που υποβάλλεται από κράτη μέλη πρωτοβουλία σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
7. Παρότι οι δυο πρωτοβουλίες έχουν διαφορετικούς στόχους — βελτίωση της προστασίας των θυμάτων και διασυνοριακή συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις — παρουσιάζουν ωστόσο σημαντικές ομοιότητες:
- α) βασίζονται αμφότερες στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών ⁽⁹⁾
- β) απορρέουν αμφότερες από το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης ⁽¹⁰⁾
- γ) προβλέπουν την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ των κρατών μελών (βλ. σημεία 10 και 13 και ενότητα II.4).
- Για τους λόγους αυτούς ο ΕΕΠΔ κρίνει σκόπιμο να τις εξετάσει από κοινού.
8. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επίσης ασχοληθεί πρόσφατα με το ζήτημα της συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων προς υποβολή στις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών (ειδικός σκοπός της πρωτοβουλίας ΕΕΕ). Πράγματι, περί τα τέλη του 2009 δημοσιεύθηκε *Πράσινη Βίβλος* ⁽¹¹⁾ — το στάδιο διαβούλευσης της οποίας έχει πλέον λήξει ⁽¹²⁾ — με στόχο της Επιτροπής [όπως συνάγεται από το «Σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Στοκχόλμης» ⁽¹³⁾] να υποβάλει το 2011 νομοθετική πρόταση για τη θέσπιση ολοκληρωμένου καθεστώτος για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και η οποία να καλύπτει όλα τα είδη αποδεικτικών στοιχείων ⁽¹⁴⁾.
- ⁽⁹⁾ Η αρχή αυτή, που θεσπίστηκε από το πρόγραμμα δράσης της Βιέννης [Πρόγραμμα δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής όσον αφορά την άριστη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Κείμενο που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο «Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις» της 3ης Δεκεμβρίου 1998, ΕΕ C 19 της 23.1.1999, σ. 1, σημείο 45 στ)], διατυπώθηκε με σαφήνεια στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε, της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, στα σημεία 33, 35-37.
- ⁽¹⁰⁾ Μια τρίτη πρωτοβουλία (για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα δικαιώματα διερμηνείας και μετάφρασης κατά την ποινική διαδικασία, 22 Ιανουαρίου 2010, 2010/0801) έχει την ίδια προέλευση, αλλά δεν λαμβάνεται υπόψη εδώ, καθώς δεν αφορά ζητήματα σχετικά με την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Για το ίδιο θέμα, βλ. επίσης πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα δικαιώματα διερμηνείας και μετάφρασης κατά την ποινική διαδικασία, 9.3.2010, COM(2010) 82 τελικό.
- ⁽¹¹⁾ Πράσινη βίβλος για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ κρατών μελών και την εξασφάλιση του παραδεκτού τους, COM(2009) 624 τελικό της 11.11.2009.
- ⁽¹²⁾ Οι διάφορες και ενίοτε αντικρουόμενες απαντήσεις εξετάζονται επί του παρόντος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και είναι προσβάσιμες στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/justice_home/news/consulting_public/news_consulting_0004_en.htm
- ⁽¹³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, Για ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών της Ευρώπης. Σχέδιο δράσης για την εφαρμογή του προγράμματος της Στοκχόλμης, Βρυξέλλες, 20.4.2010, COM(2010) 171 τελικό, σ. 18.
- ⁽¹⁴⁾ Δεν είναι προς το παρόν σαφές πώς ένα μελλοντικό μέσο θα συσχετίζεται με την πρωτοβουλία ΕΕΕ.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 69 της 18.3.2010, σ. 5.

⁽⁷⁾ ΕΕ C 165 της 24.6.2010, σ. 22.

⁽⁸⁾ Ο ΕΕΠΔ έχει και στο παρελθόν εκδώσει γνωμοδοτήσεις σχετικά με πρωτοβουλίες των κρατών μελών: βλ. π.χ. γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 4ης Απριλίου 2007, σχετικά με την πρωτοβουλία 15 κρατών μελών ενόψει της έκδοσης απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος (ΕΕ C 169 της 21.7.2007, σ. 2) και γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 25ης Απριλίου 2008, σχετικά με την πρωτοβουλία 14 κρατών μελών ενόψει της έκδοσης απόφασης του Συμβουλίου για την ενίσχυση της Eurojust και την τροποποίηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ (ΕΕ C 310 της 5.12.2008, σ. 1).

II. ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΕΕΠ ΚΑΙ ΕΕΕ

II.1. Πλαίσιο των πρωτοβουλιών

9. Οι προαναφερθείσες πρωτοβουλίες συνάδουν με την τάση των δράσεων της ΕΕ στον ΧΕΑΔ κατά τα πρόσφατα χρόνια. Από τον Σεπτέμβριο του 2001 έχει σημειωθεί σημαντική κλιμάκωση όσον αφορά τη συλλογή και ανταλλαγή πληροφοριών στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (και με τρίτες χώρες), επίσης χάρη στις εξελίξεις των ΤΠΕ αλλά και με τη βοήθεια σημαντικού αριθμού νομικών μέσων της ΕΕ. Οι πρωτοβουλίες ΕΕΠ και ΕΕΕ αποσκοπούν στη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών που αφορούν φυσικά πρόσωπα στον ΧΕΑΔ.

II.2. Πρωτοβουλία ΕΕΠ

10. Η πρωτοβουλία ΕΕΠ –βάσει του άρθρου 82 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της ΣΛΕΕ– εστιάζεται στην προστασία των θυμάτων αξιόποινων πράξεων, ιδίως γυναικών, και αποσκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας τους εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την επίτευξη του στόχου αυτού η πρωτοβουλία ΕΕΠ επιτρέπει την επέκταση των μέτρων προστασίας που απαριθμούνται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 — και λαμβάνονται δυνάμει του δικαίου ενός κράτους μέλους («κράτος έκδοσης») — σε άλλο κράτος μέλος στο οποίο πηγαίνει το προστατευόμενο πρόσωπο («κράτος εκτέλεσης») χωρίς να πρέπει το θύμα να κινήσει νέα διαδικασία ή να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία στο κράτος εκτέλεσης.

11. Τα μέτρα προστασίας που επιβάλλονται (κατόπιν αίτησης του θύματος) στο πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο αποσκοπούν, επομένως, στην προστασία της ζωής, της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας, της ελευθερίας ή της γενετήσιας ακεραιότητας του θύματος στο εσωτερικό της ΕΕ ανεξαρτήτως εθνικών συνόρων και επιχειρούν να προλάβουν νέες αξιόποινες πράξεις κατά του ίδιου θύματος.

12. Η ΕΕΠ πρέπει να εκδίδεται, κατόπιν αίτησης του θύματος, στο «κράτος (μέλος) έκδοσης» από δικαστική (ή ισοδύναμη) αρχή. Η διαδικασία περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

α) το «κράτος έκδοσης» υποβάλλει αίτηση για ΕΕΠ

β) αφού παραλάβει την ΕΕΠ, το «κράτος εκτέλεσης» εκδίδει απόφαση βάσει του εθνικού δικαίου του ώστε να συνεχιστεί η προστασία του ενδιαφερόμενου προσώπου.

13. Για την επίτευξη του στόχου αυτού πρέπει να θεσπιστούν διοικητικά μέτρα. Αυτά θα καλύπτουν εν μέρει την ανταλλαγή προσωπικών πληροφοριακών στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών «έκδοσης» και «εκτέλεσης» σχετικά με το ενδιαφερόμενο

πρόσωπο (το «θύμα») και το πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο. Η ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπεται στις ακόλουθες διατάξεις:

α) το άρθρο 6 προβλέπει ότι η ίδια η ΕΕΠ περιλαμβάνει πολλά προσωπικά πληροφοριακά στοιχεία, όπως ορίζεται στα στοιχεία α), ε), στ), ζ) και η) και στο παράρτημα Ι

β) οι υποχρεώσεις της αρμόδιας αρχής του κράτους εκτέλεσης στο άρθρο 8 παράγραφος 1 προβλέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως την υποχρέωση κοινοποίησης κάθε παραβίασης του μέτρου προστασίας [άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο δ) και παράρτημα ΙΙ]

γ) οι υποχρεώσεις της αρμόδιας αρχής των κρατών μελών εκτέλεσης και έκδοσης σε περίπτωση τροποποίησης, λήξης ισχύος ή ανάκλησης της εντολής προστασίας ή/και των μέτρων προστασίας (άρθρο 14).

14. Τα πληροφοριακά στοιχεία που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο εμπίπτουν σαφώς στο πεδίο εφαρμογής των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία ορίζονται από τη νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων ως «κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί»⁽¹⁵⁾ και επεξηγούνται περαιτέρω από την ομάδα εργασίας του άρθρου 29. Η πρωτοβουλία ΕΕΠ αναφέρεται σε πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με κάποιο πρόσωπο (το θύμα ή το πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο) ή πληροφοριακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται ή ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν ώστε να αξιολογηθεί, να αντιμετωπιστεί με έναν ορισμένο τρόπο ή να επηρεασθεί η κατάσταση ενός ατόμου (ιδίως του προσώπου που προκαλεί τον κίνδυνο)⁽¹⁶⁾.

II.3. Πρωτοβουλία ΕΕΕ

15. Η πρωτοβουλία ΕΕΕ — βάσει του άρθρου 82 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ — προβλέπει ότι τα κράτη μέλη συγκεντρώνουν, αποθηκεύουν και διαβιβάζουν αποδεικτικά στοιχεία, ακόμη και αν αυτό δεν προβλέπεται από την εθνική έννομη τάξη τους. Ως εκ τούτου, η πρωτοβουλία υπερβαίνει το πεδίο εφαρμογής της αρχής της διαθεσιμότητας, η οποία παρουσιάστηκε στο Πρόγραμμα της Χάγης του 2004 ως καινοτόμος προσέγγιση της διασυνοριακής ανταλλαγής πληροφοριών για

⁽¹⁵⁾ Βλ. άρθρο 2 στοιχείο α) της απόφασης-πλαίσιου του Συμβουλίου 2008/977/ΔΕΥ της 27ης Νοεμβρίου 2008 για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, καθώς και άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 95/46/ΕΚ και άρθρο 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001.

⁽¹⁶⁾ Βλ. ομάδα του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων, γνώμη 4/2007 σχετικά με την έννοια του όρου «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», WP 136, που εκδόθηκε την 20ή Ιουνίου 2007, σ. 10.

την επιβολή του νόμου ⁽¹⁷⁾. Υπερβαίνει επίσης το πεδίο εφαρμογής της απόφασης-πλαίσιο 2008/978/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων, το οποίο εφαρμόζεται μόνο σε (δεδομένα) αποδεικτικά στοιχεία που προϋπάρχουν ⁽¹⁸⁾.

16. Η έκδοση μιας ΕΕΕ αποσκοπεί στην εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων στο κράτος εκτέλεσης με σκοπό τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων (τα οποία ενδέχεται να μην υπάρχουν κατά τη στιγμή έκδοσης της εντολής) και τη διαβίβασή τους (άρθρο 12). Ισχύει για όλα σχεδόν τα ερευνητικά μέτρα (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 6 και 7 της πρωτοβουλίας).

17. Ο στόχος της πρωτοβουλίας ΕΕΕ είναι να δημιουργηθεί ένα ενιαίο, αποτελεσματικό και ευέλικτο μέσο για τη συγκέντρωση στοιχείων που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, αντί του πολυπλοκότερου νομικού μέσου που χρησιμοποιείται σήμερα από τις δικαστικές αρχές (και το οποίο βασίζεται στην αμοιβαία νομική συνδρομή αφενός και στην αμοιβαία αναγνώριση αφετέρου) ⁽¹⁹⁾.

18. Τα αποδεικτικά στοιχεία που συγκεντρώνονται μέσω ΕΕΕ (βλ. επίσης παράρτημα Α της πρωτοβουλίας) μπορούν να περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως στην περίπτωση των πληροφοριών σχετικά με τραπεζικούς λογαριασμούς (άρθρο 23), των πληροφοριών για τραπεζικές συναλλαγές (άρθρο 24) και της παρακολούθησης τραπεζικών συναλλαγών (άρθρο 25) ή θα μπορούσαν να καλύπτουν την κοινοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (όπως στην περίπτωση της εικονοηλεκτρονικής ή της τηλεφωνικής διάσκεψης, που ορίζονται στα άρθρα 21 και 22 αντίστοιχα).

19. Για τους λόγους αυτούς, η πρωτοβουλία ΕΕΕ έχει σημαντικό αντίκτυπο στο δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Δεδομένου επίσης ότι η προθεσμία για την εφαρμογή της απόφασης-πλαίσιο 2008/978/ΔΕΥ δεν

έχει ακόμα παρέλθει (και ως εκ τούτου είναι δύσκολο να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα του μέσου και η ανάγκη για πρόσθετα νομικά μέτρα) ⁽²⁰⁾, ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζει την ανάγκη περιοδικού ελέγχου, βάσει των αρχών προστασίας δεδομένων, της αποτελεσματικότητας και της αναλογικότητας των νομικών μέτρων που θεσπίζονται στον ΧΕΑΔ ⁽²¹⁾. Ως εκ τούτου, ο ΕΕΠΔ συστήνει να προστεθεί στην πρωτοβουλία ΕΕΕ ρήτρα αξιολόγησης, η οποία να προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν σε τακτική βάση εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή του μέσου και ότι η Επιτροπή θα προβαίνει σε συνθετική μελέτη των εν λόγω εκθέσεων και, όταν συντρέχει περίπτωση, θα εκδίδει τις κατάλληλες προτάσεις τροποποιήσεων.

II.4. Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπεται στις πρωτοβουλίες ΕΕΠ και ΕΕΕ

20. Όπως εξηγείται στα σημεία 13, 14 και 18 ανωτέρω, είναι σαφές ότι οι προτεινόμενες οδηγίες προβλέπουν επεξεργασία και ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τις αρμόδιες αρχές των διαφόρων κρατών μελών. Υπό τις περιστάσεις αυτές, το υποκείμενο των δεδομένων προστατεύεται δυνάμει του θεμελιώδους δικαιώματος της προστασίας δεδομένων, όπως αναγνωρίζεται από το άρθρο 16 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

21. Παρά ταύτα, στη «λεπτομερή δήλωση» που συνοδεύει την πρωτοβουλία ΕΕΠ, ο εκτιμώμενος «κίνδυνος καταπάτησης θεμελιωδών δικαιωμάτων» ορίζεται ως «0» (μηδενικός) ⁽²²⁾, και στην ανάλυση επιπτώσεων που περιλαμβάνεται στη «λεπτομερή δήλωση» η οποία συνοδεύει την πρωτοβουλία ΕΕΕ δεν λαμβάνονται υπόψη ζητήματα προστασίας δεδομένων ⁽²³⁾.

22. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει τη λύπη του για τα συμπεράσματα αυτά και υπογραμμίζει τη σημασία της προστασίας δεδομένων στο συγκεκριμένο πλαίσιο στο οποίο τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υπόκεινται σε επεξεργασία, και συγκεκριμένα:

α) το ευρύ πεδίο της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις

β) τα δεδομένα είναι συχνά ευαίσθητου χαρακτήρα και συγκεντρώνονται συνήθως από τις αστυνομικές και τις δικαστικές αρχές ως αποτέλεσμα έρευνας

γ) το πιθανό περιεχόμενο των δεδομένων, ιδίως σε ό,τι αφορά την πρωτοβουλία ΕΕΕ, που θα μπορούσε να επεκταθεί σε κάθε είδους αποδεικτικό στοιχείο, και

⁽¹⁷⁾ Η αρχή που κατοχυρώνεται στο Πρόγραμμα της Χάγης: ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σημείο 2.1, σημαίνει «ότι, σε ολόκληρη την Ένωση, ένας υπάλληλος κράτους μέλους αρμόδιος για την επιβολή του νόμου, ο οποίος χρειάζεται πληροφορίες προκειμένου να εκτελέσει τα καθήκοντά του, μπορεί να τις λαμβάνει από ένα άλλο κράτος μέλος και ότι η υπηρεσία επιβολής του νόμου στο άλλο κράτος μέλος που κατέχει τις πληροφορίες αυτές, θα τις παρέχει για το σκοπό που έχει δηλωθεί, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες της εν εξελίξει έρευνας στο κράτος αυτό». Για το εν λόγω θέμα βλ. γνώμη του ΕΕΠΔ σχετικά με την πρόταση απόφασης-πλαίσιο του Συμβουλίου για την ανταλλαγή πληροφοριών βάσει της αρχής της διαθεσιμότητας [COM(2005) 490 τελικό], ΕΕ C 116 της 17.5.2006, σ. 8.

⁽¹⁸⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2008/978/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων προς λήψη αντικειμένων, εγγράφων και δεδομένων για χρήση σε ποινικές διαδικασίες, ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σ. 72.

⁽¹⁹⁾ Υπάρχουν επί του παρόντος δύο μέσα αμοιβαίας αναγνώρισης που εφαρμόζονται στη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων: η απόφαση-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, σχετικά με την εκτέλεση των αποφάσεων δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 196 της 2.8.2003, σ. 45) και η απόφαση-πλαίσιο 2008/978/ΔΕΥ, όπως αναφέρεται στην υποσημείωση 18.

⁽²⁰⁾ Το άρθρο 23 παράγραφος 1 της απόφασης-πλαίσιο 2008/978/ΔΕΥ προβλέπει ότι «τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα απαραίτητα μέτρα για να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιο το αργότερο στις 19 Ιανουαρίου 2011».

⁽²¹⁾ Η παράγραφος 1.2.3 του Προγράμματος της Στοκχόλμης ορίζει επίσης ότι οι νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες θα πρέπει να υποβάλλονται μόνο αφού ελεγχθεί η τήρηση των αρχών της αναλογικότητας.

⁽²²⁾ Λεπτομερής δήλωση που επιτρέπει την αξιολόγηση της τήρησης των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας σύμφωνα με το άρθρο 5 του πρωτοκόλλου (αριθ. 2) της συνθήκης της Λισαβόνας της 6ης Ιανουαρίου 2010.

⁽²³⁾ Η λεπτομερής δήλωση της 23ης Ιουνίου 2010, διοργανικός φάκελος: 2010/0817 (COD) αναφέρεται ρητά μόνο στο δικαίωμα της ελευθερίας και της ασφάλειας και στο δικαίωμα της χρηστής διοίκησης (βλ. σ. 25 και σ. 41).

- δ) η πιθανή κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων εκτός ΕΕ, σύμφωνα με το άρθρο 13 της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις ⁽²⁴⁾.
23. Το πλαίσιο αυτό επηρεάζει σημαντικά τις πράξεις επεξεργασίας δεδομένων και μπορεί να επηρεάζει επίσης τα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
24. Δεδομένων των παραπάνω, ο ΕΕΠΔ διερωτάται γιατί οι πρωτοβουλίες δεν πραγματοποιούνται το ζήτημα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (πέραν της αναφοράς στα καθήκοντα διασφάλισης της εμπιστευτικότητας που επιβάλλονται στους παράγοντες μιας έρευνας, σύμφωνα με το άρθρο 18 της πρωτοβουλίας ΕΕΕ) ούτε και αναφέρονται ρητά στην απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ. Η συγκεκριμένη απόφαση-πλαίσιο θα ίσχυε όντως για τις πράξεις επεξεργασίας που προβλέπονται από τις δύο πρωτοβουλίες [βλ. άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο α)].
25. Για τον λόγο αυτό, ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι, κατά τη διάρκεια των προπαρασκευαστικών εργασιών στο Συμβούλιο σχετικά με την πρωτοβουλία ΕΕΠ, συμπεριλήφθηκε αναφορά στην απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ ⁽²⁵⁾ και ευελπιστεί ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα επιβεβαιώσει την αλλαγή αυτή σε σχέση με τις αρχικές πρωτοβουλίες ⁽²⁶⁾.
26. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι δεν έχει συμπεριληφθεί παρόμοια αιτιολογική σκέψη και στην πρωτοβουλία ΕΕΕ, η οποία αφορά μια πολύ πιο εντατική ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει, στο συγκεκριμένο πλαίσιο, την ικανοποίησή του για το ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις παρατηρήσεις της σχετικά με την πρωτοβουλία ΕΕΕ, προτείνει να συμπεριληφθεί αναφορά (τόσο στις αιτιολογικές σκέψεις όσο και στο κυρίως σώμα της πρότασης) στην εφαρμοσιμότητα της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ ⁽²⁷⁾.

⁽²⁴⁾ Περισσότερα: απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ.

⁽²⁵⁾ Βλ. αιτιολογική σκέψη 27 του τελευταίου σχεδίου της πρωτοβουλίας ΕΕΠ (28 Μαΐου 2010, έγγραφο του Συμβουλίου αριθ. 10384/2010): «Προσωπικά δεδομένα που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας κατά την εφαρμογή της παρούσας απόφασης-πλαίσιο θα πρέπει να προστατεύονται βάσει της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, και βάσει των αρχών που καθορίζονται στη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28ης Ιανουαρίου 1981 για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, την οποία έχουν επικυρώσει όλα τα κράτη μέλη».

⁽²⁶⁾ Προς την κατεύθυνση αυτή, βλ. τροπολογία 21 που περιλαμβάνεται στο σχέδιο έκθεσης σχετικά με την πρωτοβουλία για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας [00002/2010 — C7-0006/2010 — 2010/0802(COD)], 20.5.2010, Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων — Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων, εισηγητές: Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Carmen Romero López, στη διεύθυνση http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/femmi/pr/817/817530/817530en.pdf

⁽²⁷⁾ Βλ. παρατηρήσεις της Επιτροπής επί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις, 24.8.2010, JUST/B/1/AA-et D(2010) 6815, σ. 9 και σ. 38, στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/justice/news/intro/doc/comment_2010_08_24_en.pdf

27. Ως εκ τούτου, και με επιφύλαξη της ενότητας III που ακολουθεί, θα πρέπει αμφότερες οι πρωτοβουλίες να συμπεριλάβουν ειδική διάταξη η οποία να αποσαφηνίζει ότι η απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων που προβλέπεται από τις δύο πρωτοβουλίες.

III. ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

28. Αμφότερες οι πρωτοβουλίες εγείρουν για μία ακόμη φορά το θεμελιώδες ζήτημα της ατελούς και μη συνεκτικής εφαρμογής των αρχών προστασίας των δεδομένων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις ⁽²⁸⁾.
29. Ο ΕΕΠΔ έχει επίγνωση της σημασίας του να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των τομέων που καλύπτονται από τις πρωτοβουλίες ΕΕΠ και ΕΕΕ ⁽²⁹⁾. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει επιπλέον τα πλεονεκτήματα και την ανάγκη της ανταλλαγής πληροφοριών αλλά επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι η επεξεργασία τέτοιων δεδομένων πρέπει να συνάδει — μεταξύ άλλων ⁽³⁰⁾ — με τους κανόνες της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων. Αυτό γίνεται ακόμη πιο εμφανές με τη συνθήκη της Λισαβόνας που εισήγαγε το άρθρο 16 της ΣΔΕΕ και έδωσε δεσμευτική ισχύ στο άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
30. Οι καταστάσεις που αφορούν διασυννοριακή ανταλλαγή πληροφοριών στο εσωτερικό της ΕΕ χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής, καθώς η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε περισσότερες της μίας δικαιοδοσίες αυξάνει τους κινδύνους για τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των εμπλεκόμενων φυσικών προσώπων. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δια υποκείνται σε επεξεργασία σε διάφορες δικαιοδοσίες όπου οι νομικές απαιτήσεις, καθώς και το τεχνικό πλαίσιο, δεν είναι απαραίτητα τα ίδια.
31. Αυτό οδηγεί επιπλέον σε απουσία ασφάλειας δικαίου για τα υποκείμενα των δεδομένων: μπορούν να εμπλέκονται μέρη από άλλα κράτη μέλη, μπορούν να εφαρμόζονται εθνικές νομοθεσίες διαφόρων κρατών μελών, οι οποίες και ενδέχεται να διαφέρουν από εκείνες που είναι οικείες για τα υποκείμενα των δεδομένων ή να εφαρμόζονται σε νομικό σύστημα με το οποίο δεν είναι εξοικειωμένο το υποκείμενο των δεδομένων. Απαιτούνται επομένως μεγαλύτερες προσπάθειες προκειμένου να διασφαλιστεί συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία δεδομένων ⁽³¹⁾.

⁽²⁸⁾ Βλ. επίσης ενότητα V της γνωμοδότησης.

⁽²⁹⁾ Βλ., μεταξύ άλλων, την αναγνώριση της ανάγκης να βελτιωθεί η πρόσβαση στη δικαιοσύνη, η συνεργασία μεταξύ ευρωπαϊκών νομικών αρχών και η αποτελεσματικότητα του ίδιου του συστήματος απονομής δικαιοσύνης στη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική σε θέματα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, ΕΕ C 128 της 6.6.2009, σ. 13, σημεία 9 και 21.

⁽³⁰⁾ Σε ό,τι αφορά την πτυχή που σχετίζεται με την τήρηση των κανόνων ποινικής δικονομίας στα κράτη μέλη, ιδίως στον τομέα της πρότασης ΕΕΕ, μπορεί να γίνει αναφορά στους προβληματισμούς και τις ανησυχίες που εκφράστηκαν μέσω των απαντήσεων που εστάλησαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά τη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης για την Πράσινη Βίβλο (βλ. υποσημειώσεις 11 και 12).

⁽³¹⁾ Βλ. επίσης Συμβούλιο, Πρόγραμμα της Χάγης: ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2005/C 53/01), ΕΕ C 53 της 3.3.2005, σ. 1, 7 επ.

32. Κατά την άποψη του ΕΕΠΔ, η αποσαφήνιση της εφαρμοσιμότητας της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ, όπως προτείνεται στο σημείο 27, είναι μόλις ένα πρώτο βήμα.

33. Οι ειδικές προκλήσεις για την αποτελεσματική προστασία στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, σε συνδυασμό με μια όχι απολύτως ικανοποιητική απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ (βλ. σημεία 52-56), ενδέχεται να επιβάλλουν τη θέσπιση ειδικών διατάξεων για την προστασία δεδομένων, όταν ειδικά νομικά μέσα της ΕΕ προβλέπουν την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

IV. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ: ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΕΕΠ ΚΑΙ ΕΕΕ

IV.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

34. Η αποτελεσματική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (όπως υπογραμμίζεται στο σημείο 29) δεν είναι απλώς σημαντική για τα υποκείμενα των δεδομένων αλλά συμβάλλει και στην επιτυχία της ίδιας της δικαστικής συνεργασίας. Πράγματι, η προθυμία για ανταλλαγή των δεδομένων αυτών με αρχές άλλων κρατών μελών θα είναι μεγαλύτερη εάν μια αρχή είναι βέβαιη σχετικά με το επίπεδο της προστασίας, της ακρίβειας και της αξιοπιστίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο εκάστοτε άλλο κράτος μέλος⁽³²⁾. Εν ολίγοις, η θέσπιση (υψηλών) κοινών προτύπων για την προστασία των δεδομένων στον ευαίσθητο αυτόν τομέα θα προαγάγει την αμοιβαία πίστη και εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών και θα ενισχύσει τη δικαστική συνεργασία που βασίζεται στην αμοιβαία αναγνώριση, βελτιώνοντας την ποιότητα των δεδομένων κατά την ανταλλαγή πληροφοριών.

35. Στο ειδικό αυτό πλαίσιο, ο ΕΕΠΔ συστήνει να συμπεριληφθούν ειδικές εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων στις πρωτοβουλίες ΕΕΠ και ΕΕΕ, πέραν την γενικής αναφοράς στην απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ (όπως προτείνεται στην παράγραφο 27).

36. Ορισμένες από τις εγγυήσεις αυτές είναι γενικότερης φύσεως και πρόκειται να συμπεριληφθούν σε αμφότερες τις πρωτοβουλίες, ιδίως οι εγγυήσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της ακρίβειας των δεδομένων, καθώς και στην ασφάλεια και την εμπιστευτικότητα. Άλλες εγγυήσεις αφορούν ειδικές διατάξεις είτε της πρωτοβουλίας ΕΕΠ είτε της πρωτοβουλίας ΕΕΕ.

IV.2. Εγγυήσεις γενικότερης φύσεως

Ακρίβεια

37. Στις περιπτώσεις εκείνες που προβλέπονται από τις πρωτοβουλίες και αφορούν ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών μελών

⁽³²⁾ Βλ. γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με την πρόταση απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εξετάζονται στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις [COM(2005) 475 τελικό], ΕΕ C 47 της 25.2.2006, σ. 27, σημεία 5-7.

πρέπει να δίδεται ειδική έμφαση στη διασφάλιση της ακρίβειας των πληροφοριών. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η πρωτοβουλία ΕΕΠ προβλέπει στο άρθρο 14 τη σαφή υποχρέωση της αρμόδιας αρχής του κράτους έκδοσης να ενημερώνει την αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης για τυχόν τροποποίηση ή λήξη ή ανάκληση της εντολής προστασίας.

38. Ο ΕΕΠΔ επισημαίνει επίσης ότι η ανάγκη μετάφρασης ενδέχεται να επηρεάζει την ακρίβεια των πληροφοριών, ειδικά εφόσον οι πρωτοβουλίες αφορούν συγκεκριμένα νομικά μέσα που μπορεί να έχουν διαφορετικό νόημα σε διαφορετικές γλώσσες και σε διαφορετικά νομικά συστήματα. Στο πλαίσιο αυτό, ο ΕΕΠΔ, ενώ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η πρωτοβουλία ΕΕΠ θίγει το ζήτημα των μεταφράσεων (άρθρο 16), προτείνει να συμπεριληφθεί παρόμοια διάταξη και στην πρωτοβουλία ΕΕΕ.

Ασφάλεια, επίγνωση και λογοδοσία

39. Η ανάπτυξη της διασυνοριακής συνεργασίας που θα μπορούσε να προκύψει από την έγκριση των δύο πρωτοβουλιών επιβάλλει μια προσεκτική εξέταση των πτυχών ασφάλειας της διασυνοριακής διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της εκτέλεσης ΕΕΠ ή ΕΕΕ⁽³³⁾. Αυτό είναι απαραίτητο, όχι μόνο για να πληρούνται τα πρότυπα ασφάλειας κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπεται από το άρθρο 22 της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ, αλλά και για να διασφαλίζεται το απόρρητο των ερευνών και η εμπιστευτικότητα των σχετικών ποινικών διαδικασιών, όπως ρυθμίζονται από το άρθρο 18 της πρωτοβουλίας ΕΕΕ και, γενικότερα, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προκύπτουν από διασυνοριακή ανταλλαγή, δυνάμει του άρθρου 21 της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ.

40. Ο ΕΕΠΔ τονίζει την ανάγκη για ασφαλή τηλεπικοινωνιακά συστήματα στις διαδικασίες διαβίβασης. Ως εκ τούτου, εκφράζει την ικανοποίησή του για τη διάταξη που αφορά τη χρησιμοποίηση του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου⁽³⁴⁾ ως εργαλείο για τη διασφάλιση της σωστής διαβίβασης των ΕΕΠ και ΕΕΕ στις αρμόδιες εθνικές αρχές, προλαμβάνοντας ή ελαχιστοποιώντας με τον τρόπο αυτό τον κίνδυνο εμπλοκής αναρμόδιων αρχών στην ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (βλ. άρθρο 7 παράγραφοι 2 και 3 της πρωτοβουλίας ΕΕΠ και άρθρο 6 παράγραφοι 3 και 4 της πρωτοβουλίας ΕΕΕ).

41. Ως εκ τούτου, οι πρωτοβουλίες θα πρέπει να συμπεριλάβουν διατάξεις που να ορίζουν ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι:

⁽³³⁾ Γενικότερα, βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Προς μια ευρωπαϊκή στρατηγική σε θέματα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, Βρυξέλλες, 30.5.2008, COM(2008) 329 τελικό, σ. 9: «Οι δικαστικές αρχές πρέπει να είναι σε θέση να ανταλλάσσουν τα εμπιστευτικά δεδομένα εν πλήρη εμπιστοσύνη».

⁽³⁴⁾ Απόφαση 2008/976/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με το ευρωπαϊκό δικαστικό δίκτυο (ΕΕ L 348 της 24.12.2008, σ. 130).

- α) οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν επαρκείς πόρους για την εφαρμογή των προτεινόμενων οδηγιών
- β) οι αρμόδιοι υπάλληλοι εφαρμόζουν επαγγελματικούς κανόνες και κατάλληλες εσωτερικές διαδικασίες ώστε να διασφαλίζεται ιδίως η προστασία των ατόμων σε ό,τι αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η διαδικαστική αμεροληψία και η ορθή τήρηση των διατάξεων περί εμπιστευτικότητας και επαγγελματικού απορρήτου (όπως προβλέπονται στο άρθρο 18 της πρωτοβουλίας ΕΕΕ).
42. Ο ΕΕΠΔ συστήνει επιπλέον τη θέσπιση διατάξεων που να διασφαλίζουν την τήρηση των ουσιαστικών αρχών της προστασίας δεδομένων κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως και τη διασφάλιση των απαραίτητων εσωτερικών μηχανισμών ώστε να καταδεικνύεται η συμμόρφωση στους εξωτερικούς ενδιαφερόμενους. Οι διατάξεις αυτές θα μπορούσαν να είναι μέσα που θα καθιστούσαν τους αρμόδιους επεξεργασίας των δεδομένων υπεύθυνους [σύμφωνα με την «αρχή της λογοδοσίας», η οποία εξετάζεται στο πλαίσιο της τρέχουσας αναθεώρησης του πλαισίου προστασίας δεδομένων ⁽³⁵⁾]. Κάτι τέτοιο θα απαιτούσε την υιοθέτηση, εκ μέρους τους, των απαραίτητων μέτρων ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση. Οι διατάξεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν:
- α) συστήματα αναγνώρισης ταυτότητας που να επιτρέπουν μόνο σε εξουσιοδοτημένα πρόσωπα να έχουν πρόσβαση τόσο σε βάσεις δεδομένων που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα όσο και σε εγκαταστάσεις όπου φυλάσσονται αποδεικτικά στοιχεία
- β) παρακολούθηση της πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και των εργασιών που εκτελούνται επί αυτών
- γ) διενέργεια ελέγχων ποιότητας.

IV.3. Εγγυήσεις στην πρωτοβουλία ΕΕΕ

43. Λόγω των ιδιαίτερα παρεμβατικών χαρακτηριστικών ορισμένων ερευνητικών μέτρων, ο ΕΕΠΔ προτείνει μια διεξοδική επανεξέταση του ζητήματος του παραδεκτού των αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώνονται για άλλους σκοπούς πέραν της πρόληψης, της διερεύνησης, της διαπίστωσης ή της δίωξης αξιόποινων πράξεων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, καθώς και της άσκησης του δικαιώματος της υπεράσπισης. Ιδιαίτερης εξέτασης χρήζει η χρησιμοποίηση αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώνονται δυνάμει του άρθρου 11 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της απόφασης-πλαίσιου 2008/977/ΔΕΥ ⁽³⁶⁾.

⁽³⁵⁾ Βλ. ομάδα του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων και ομάδα εργασίας «Αστυνομία και Δικαιοσύνη», *Το μέλλον της ιδιωτικής ζωής*, σ. 20 επ.

⁽³⁶⁾ Η διάταξη αυτή επιτρέπει τη χρήση αποδεικτικών στοιχείων και «για κάθε άλλον σκοπό και μόνο με την προηγούμενη συναίνεση του διαβιβάζοντος κράτους μέλους ή με τη συναίνεση του υποκειμένου των δεδομένων, η οποία δίνεται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο».

44. Ως εκ τούτου, η πρωτοβουλία ΕΕΕ πρέπει να συμπεριλάβει μια εξαίρεση ως προς την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 11 παράγραφος 1 στοιχείο δ), η οποία να αναφέρει ότι τα στοιχεία που συγκεντρώνονται βάσει της ΕΕΕ δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για άλλους σκοπούς πέραν της πρόληψης, της διερεύνησης, της διαπίστωσης ή της δίωξης αξιόποινων πράξεων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, καθώς και της άσκησης του δικαιώματος της υπεράσπισης.

IV.4. Εγγυήσεις στην πρωτοβουλία ΕΕΠ

45. Όσον αφορά την πρωτοβουλία ΕΕΠ, ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που ανταλλάσσονται μεταξύ των αρμόδιων αρχών και παρατίθενται στο παράρτημα I της πρωτοβουλίας (σχετικά με το θύμα και το πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο) είναι επαρκή, συναφή και όχι υπερβολικά σε σχέση με τους σκοπούς για τους οποίους συγκεντρώνονται και υπόκεινται σε περαιτέρω επεξεργασία.
46. Ωστόσο, δεν καθίσταται αρκούντως σαφές από την πρωτοβουλία — ειδικά στο άρθρο 8 παράγραφος 1 στοιχείο β) — ποια δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με το θύμα θα κοινοποιούνται στο πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο από την αρμόδια αρχή του κράτους εκτέλεσης.
47. Ο ΕΕΠΔ πιστεύει ότι είναι σκόπιμο να εξετάζονται οι περιστάσεις και το περιεχόμενο των μέτρων προστασίας που αποφασίζονται από τη δικαστική αρχή στο κράτος μέλος έκδοσης προτού να ενημερωθεί το πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο. Ως εκ τούτου, στο πρόσωπο αυτό πρέπει να κοινοποιούνται μόνο εκείνα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του θύματος (τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να περιλαμβάνουν και στοιχεία επικοινωνίας) τα οποία είναι απολύτως απαραίτητα για την πλήρη εκτέλεση του μέτρου προστασίας.
48. Ο ΕΕΠΔ γνωρίζει ότι η παροχή στοιχείων επικοινωνίας (π.χ. αριθμών τηλεφώνου, διευθύνσεων του θύματος, καθώς και άλλων τόπων τους οποίους επισκέπτεται συχνά, όπως ο χώρος της εργασίας του ή το σχολείο των παιδιών του) ενδέχεται να θέτουν σε κίνδυνο τη σωματική και ψυχική ακεραιότητα του θύματος, καθώς και να θίγουν το δικαίωμά του στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Από την άλλη μεριά, η κοινοποίηση των σχετικών διευθύνσεων μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να είναι απαραίτητη προκειμένου το πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο να ενημερώνεται σχετικά με τους τόπους στους οποίους απαγορεύεται να πηγαίνει. Αυτό γίνεται με σκοπό τη συμμόρφωση προς την εντολή και την πρόληψη της παραβίασής της και των σχετικών κυρώσεων. Επιπλέον, ανάλογα με τις περιστάσεις, ο προσδιορισμός των τόπων στους οποίους απαγορεύεται η πρόσβαση για το πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο ενδέχεται να είναι απαραίτητος ώστε να μην περιορίζεται άσκοπα η ελευθερία μετακίνησής του.

49. Δεδομένων των παραπάνω, ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει τη σημασία του εν λόγω ζητήματος και συστήνει να αναφέρεται με σαφήνεια στην πρωτοβουλία ΕΕΠ ότι, ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης, θα πρέπει να κοινοποιούνται στο πρόσωπο που

προκαλεί τον κίνδυνο μόνο εκείνα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του θύματος (τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να περιλαμβάνουν και στοιχεία επικοινωνίας) που είναι απολύτως απαραίτητα για την πλήρη εκτέλεση του μέτρου προστασίας⁽³⁷⁾.

50. Τέλος, ο ΕΕΠΔ ζητά να αποσαφηνιστεί η φράση «ηλεκτρονικά μέσα» που περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 10 της πρωτοβουλίας ΕΕΠ. Πρέπει ειδικότερα να αποσαφηνιστεί εάν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υπόκεινται σε επεξεργασία με τη χρήση «ηλεκτρονικών μέσων» και, εφόσον συμβαίνει αυτό, τι είδους εγγυήσεις παρέχονται.

V. ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΕΕΠ ΚΑΙ ΕΕΕ

51. Η απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ εφαρμόζεται σε κάθε ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει των πρωτοβουλιών ΕΕΠ και ΕΕΕ.
52. Παρότι ο ΕΕΠΔ έχει αναγνωρίσει ότι η απόφαση-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ — όταν εφαρμόζεται από τα κράτη μέλη — αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προόδου για την προστασία των δεδομένων στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας⁽³⁸⁾, η απόφαση-πλαίσιο δεν είναι από μόνη της απόλυτα ικανοποιητική⁽³⁹⁾. Ο βασικός προβληματισμός που εξακολουθεί να υφίσταται αφορά το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής της. Η απόφαση-πλαίσιο περιορίζεται στις ανταλλαγές δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας μεταξύ αρχών και συστημάτων σε διάφορα κράτη μέλη και σε επίπεδο ΕΕ⁽⁴⁰⁾.
53. Ακόμη και αν ο προβληματισμός αυτός δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών ΕΕΠ και ΕΕΕ, ο ΕΕΠΔ επιμένει να υπογραμμίζει ότι η απουσία (υψηλών) κοινών προτύπων για την προστασία των δεδομένων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας θα μπορούσε να σημαίνει ότι μια δικαστική αρχή σε εθνικό επίπεδο ή επίπεδο ΕΕ, όταν χειρίζεται τον φάκελο μιας ποινικής υπόθεσης που απαρτίζεται από πληροφοριακά στοιχεία προερχόμενα από άλλα κράτη μέλη (συμπεριλαμβανομένων π.χ. αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώ-

θηκαν βάσει μιας ΕΕΕ), θα πρέπει να εφαρμόζει διαφορετικούς κανόνες επεξεργασίας δεδομένων: τους αυτόνομους εθνικούς κανόνες (οι οποίοι πρέπει να συμμορφώνονται προς τη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης) για τα δεδομένα που προέρχονται από το ίδιο το κράτος μέλος και τους κανόνες για την εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ για δεδομένα που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, διαφορετικά «πληροφοριακά στοιχεία» μπορούν να εμπίπτουν σε διαφορετικά νομικά καθεστώτα.

54. Οι συνέπειες της εφαρμογής ενός «διπλού» προτύπου προστασίας δεδομένων για κάθε φάκελο ποινικής υπόθεσης με διασυνοριακά στοιχεία επηρεάζουν τη συνήθη πρακτική (π.χ. διατήρηση των πληροφοριών, όπως προβλέπεται από τους νόμους που ισχύουν για κάθε φορέα διαβίβασης-περαιτέρω περιορισμοί επεξεργασίας που ζητούνται από κάθε φορέα διαβίβασης-σε περίπτωση αίτησης από τρίτη χώρα, κάθε φορέας διαβίβασης πρέπει να δίνει τη συγκατάθεση του ανάλογα με τη δική του αξιολόγηση επάρκειας ή/και τις διεθνείς δεσμεύσεις του· καθώς και διαφορές στη ρύθμιση του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων). Επιπλέον, η προστασία και τα δικαιώματα των πολιτών μπορούν να διαφέρουν και να υπόκεινται σε πολλές και μεγάλες αποκλίσεις ανάλογα με το κράτος μέλος στο οποίο γίνεται η επεξεργασία⁽⁴¹⁾.
55. Ως εκ τούτου, ο ΕΕΠΔ επωφελείται της ευκαιρίας για να εκφράσει και πάλι τις απόψεις του σχετικά με την αναγκαιότητα ενός ολοκληρωμένου νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων, το οποίο θα καλύπτει όλους τους τομείς αρμοδιότητας της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, και το οποίο θα εφαρμόζεται τόσο στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται ή διατίθενται από τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών όσο και στην εγχώρια επεξεργασία στον ΧΕΑΔ⁽⁴²⁾.
56. Τέλος, ο ΕΕΠΔ παρατηρεί ότι οι κανόνες προστασίας δεδομένων πρέπει να εφαρμόζονται σε όλους τους τομείς και στη χρήση των δεδομένων για όλους τους σκοπούς⁽⁴³⁾. Βέβαια, πρέπει να προβλέπονται δεόντως αιτιολογημένες και σαφώς διατυπωμένες εξαιρέσεις, ιδίως όσον αφορά τα προσωπικά δεδομένα που υπόκεινται σε επεξεργασία για σκοπούς επιβολής του νόμου⁽⁴⁴⁾. Τα κενά ως προς την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αντιβαίνουν στο τρέχον (ανανεωμένο)

⁽³⁷⁾ Αυτό φαίνεται να είναι το νόημα των τροπολογιών 13 και 55 του σχεδίου έκθεσης σχετικά με την πρωτοβουλία για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την ευρωπαϊκή εντολή προστασίας [00002/2010 — C7-0006/2010 — 2010/0802 (COD)], 20.5.2010, Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων — Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων.

⁽³⁸⁾ Βλ. γνώμη του ΕΕΠΔ σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, Προς μια ευρωπαϊκή στρατηγική σε θέματα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης (2009/C 128/02), ΕΕ C 128 της 6.6.2009, σ. 13, σημείο 17.

⁽³⁹⁾ Βλ. τις τρεις γνωμοδοτήσεις του ΕΕΠΔ σχετικά με την πρόταση απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εξετάζονται στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις [COM(2005) 475 τελικό], ΕΕ C 47 της 25.2.2006, σ. 27, ΕΕ C 91 της 26.4.2007, σ. 9, ΕΕ C 139 της 23.6.2007, σ. 1. Βλ. επίσης γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με θέμα έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών, ΕΕ C 276 της 17.11.2009, σ. 8, σημεία 19, 29 και 30.

⁽⁴⁰⁾ Βλ. άρθρο 2 της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ.

⁽⁴¹⁾ Βλ. την τρίτη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με την πρόταση απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εξετάζονται στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις ΕΕ C 139 της 23.6.2007, σ. 41, που αναφέρεται στην υποσημείωση 39, σημείο 46.

⁽⁴²⁾ Η θέση του ΕΕΠΔ υποστηρίζεται και από την ομάδα εργασίας του άρθρου 29 για την προστασία των δεδομένων και την ομάδα εργασίας «Αστυνομία και Δικαιοσύνη», Το μέλλον της ιδιωτικής ζωής, Κοινή συνεισφορά στη διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με το νομικό πλαίσιο για το θεμελιώδες δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, WP 168, εγκριθέν την 1η Δεκεμβρίου 2009, σ. 4, 7 επ. και 24 επ.

⁽⁴³⁾ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Ένας χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην υπηρεσία των πολιτών, Βρυξέλλες, 10.6.2009, COM(2009) 262 τελικό, σ. 30: «Η Ένωση πρέπει να εφοδιαστεί με πλήρες καθεστώς προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θα καλύπτει όλους τους τομείς της Ένωσης».

⁽⁴⁴⁾ Μια τέτοια προσέγγιση θα πρέπει επίσης να συμμορφώνεται προς τον στόχο της δήλωσης 21 που προσαρτάται στη συνθήκη της Λισαβόνας σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και της αστυνομικής συνεργασίας.

νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 3 παράγραφος 2 της οδηγίας 95/46/EK –καθώς εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας τον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας– δεν ανταποκρίνεται στο σκεπτικό του άρθρου 16 της ΣΛΕΕ. Επιπλέον, τα κενά αυτά δεν καλύπτονται επαρκώς από τη Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης ⁽⁴⁵⁾, η οποία είναι δεσμευτική για όλα τα κράτη μέλη.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

57. Όσον αφορά τις πρωτοβουλίες ΕΕΠ και ΕΕΕ, ο ΕΕΠΔ συστήνει:

- να συμπεριλάβουν ειδικές διατάξεις οι οποίες να αποσαφηνίζουν ότι τα προβλεπόμενα μέσα εφαρμόζονται με επιφύλαξη της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ, της 27ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις
- να συμπεριλάβουν διατάξεις που να ορίζουν ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι:
 - οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν επαρκείς πόρους για την εφαρμογή των προτεινόμενων οδηγιών
 - οι αρμόδιοι υπάλληλοι εφαρμόζουν επαγγελματικούς κανόνες και κατάλληλες εσωτερικές διαδικασίες ώστε να διασφαλίζεται ιδίως η προστασία των ατόμων σε ό,τι αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η διαδικαστική αμεροληψία και η ορθή τήρηση των διατάξεων περί εμπιστευτικότητας και επαγγελματικού απορρήτου
 - χρησιμοποιούνται συστήματα αναγνώρισης ταυτότητας που επιτρέπουν μόνο σε εξουσιοδοτημένα πρόσωπα να έχουν πρόσβαση τόσο σε βάσεις δεδομένων που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα όσο και σε εγκαταστάσεις όπου φυλάσσονται αποδεικτικά στοιχεία
 - διενεργείται παρακολούθηση της πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και των εργασιών που εκτελούνται επί αυτών
 - διενεργούνται έλεγχοι ποιότητας.

58. Όσον αφορά την πρωτοβουλία ΕΕΠ, ο ΕΕΠΔ συστήνει:

- να αναφέρει με σαφήνεια ότι, ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης, θα πρέπει να κοινοποιούνται στο πρόσωπο που προκαλεί τον κίνδυνο μόνο εκείνα τα δεδομένα προ-

σωπικού χαρακτήρα του θύματος (τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να περιλαμβάνουν και στοιχεία επικοινωνίας) που είναι απολύτως απαραίτητα για την πλήρη εκτέλεση του μέτρου προστασίας

- να αποσαφηνιστεί η φράση «ηλεκτρονικά μέσα» που περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 10 της πρωτοβουλίας ΕΕΠ.

59. Όσον αφορά την πρωτοβουλία ΕΕΕ, ο ΕΕΠΔ συστήνει:

- να συμπεριλάβει διάταξη περί μεταφράσεων, παρόμοια με εκείνη του άρθρου 16 της πρωτοβουλίας ΕΕΕ
- να συμπεριλάβει διάταξη που να αποτρέπει τη χρήση των αποδεικτικών στοιχείων για άλλους σκοπούς πέραν της πρόληψης, της διερεύνησης, της διαπίστωσης ή της δίωξης αξιόποινων πράξεων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, καθώς και της άσκησης του δικαιώματος της υπεράσπισης, ως εξαίρεση στο άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της απόφασης-πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ
- να προστεθεί ρήτρα αξιολόγησης, η οποία να προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα υποβάλλουν σε τακτική βάση εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή του μέσου και ότι η Επιτροπή θα προβαίνει σε συνθετική μελέτη των εν λόγω εκθέσεων και, όταν συντρέχει περίπτωση, θα εκδίδει τις κατάλληλες προτάσεις τροποποιήσεων.

60. Επιπλέον, και γενικότερα, ο ΕΕΠΔ:

- συστήνει στο Συμβούλιο να θεσπίσει διαδικασία που να προβλέπει διαβούλευση του ΕΕΠΔ, όταν πρωτοβουλία που υποβάλλεται από τα κράτη μέλη αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα
- υπογραμμίζει και πάλι την αναγκαιότητα ενός ολοκληρωμένου νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων, το οποίο θα καλύπτει όλους τους τομείς αρμοδιότητας της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας, και το οποίο θα εφαρμόζεται τόσο στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται ή διατίθενται από τις αρμόδιες αρχές άλλων κρατών μελών όσο και στην εγχώρια επεξεργασία στον ΧΕΑΔ.

Βρυξέλλες, 5 Οκτωβρίου 2010.

Peter HUSTINX

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

⁽⁴⁵⁾ Σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα, 28 Ιανουαρίου 1981.